Lietas Nr. C27199711
Lietas arhīva Nr. CA-0124-15/14

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**
2015.gada 21. septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja G. Ozoliņa
tiesneši L. Volberga, M. Sviķis
ar sekretāri A. Znotiņu
atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu /Nosaukums V/ prasībā pret /pers. D/ par nepatiesu ziņu atsaukšanu un atlīdzības par nemateriālo kaitējumu noteikšanu, sakarā ar /Nosaukums V/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012. gada 25. septembra spriedumu.

Noklausoties tiesneses G. Ozoliņas ziņojumu, Civillietu tiesu kolēģija

APRAKSTOŠĀ DAĻA
konstatēja:

[1] 2011. gada 29. jūlijā /Nosaukums V/ (turpmāk – prasītāja) iesniegusi prasības pieteikumu pret /pers. D/ (turpmāk – atbildētājs) par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un atlīdzības noteikšanu.

Pamatojoties uz Civillikuma 2352.[1] pantu lūgusi tiesu:

1) uzlikt par pienākumu atbildētājam kā nepatiesas un godu un cieņu aizskarošas atsaukt 2011. gada 23.-29. jūlija laikrakstā /Nosaukums A/ un tīmekļa vietnē /vietne/ publicētās ziņas, nosakot, ka ziņu atsaukums publicējams laikrakstā /Nosaukums B/ un tīmekļa vietnē /vietne/ desmit dienu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā;

2) piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai atlīdzību pēc tiesas ieskatiem (par atbilstošu uzskata atlīdzību 10'000 LVL apmērā).

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka 2011. gada 23.-29. jūlija laikrakstā /Nosaukums B/ tika publicēta intervija ar atbildētāju, kuras ietvaros atbildētājs, cita starpā, ir izteicis apgalvojumu, ka prasītājas biedri ir ekstrēmisti un, ka kādam ir jāvācas prom no šejienes.

[1.2] /Nosaukums B/: „Vai neiznāk tā, ka, sakot "ekstrēmisti", jūs mētājaties ar skaļiem vārdiem, jo nevienu piemēru nosaukt nevarat?"

Atbildētājs: (Klusē.) „Jūs zināt, kas šaudījās pie /pers. F/ mājas pirms dažiem gadiem?"

/Nosaukums B/: "Nezinām. Kas šaudījās?"

Atbildētājs: „/Nosaukums V/!"

/Nosaukums B/: „Kurš tieši?"

Atbildētājs: „Nezinu."

/Nosaukums B/: „Tas ir pierādīts?"

Atbildētājs: „Jā! Tas nav ekstrēmisms? Ir liecības. Atceraties, kad /pers. F/pielika miesassargus, tas bija tieši tad. [...]"

No šiem atbildētāja izteikumiem prasītājas ieskatā izriet, ka ir fakti jeb ziņas (liecības, pierādījumi), ka/Nosaukums V/ (tās biedri) pie /pers. F/ dzīvesvietas ir pielietojusi šaujamieročus, tāpēc prasītājas darbība ir uzskatāma par ekstrēmismu un attiecīgi tās biedri par ekstrēmistiem. Faktiski atbildētājs apgalvo, ka /Nosaukums V/ (tās biedri) ir izdarījuši smagu noziedzīgu nodarījumu.

Prasītāja šos izteikumus uzskata par klaji apmelojošiem un tāpēc tās (un tās biedru) godu un cieņu sevišķi aizskarošiem, jo ne /Nosaukums V/, ne tās biedri ne tikai nav saukti pie likumā noteiktās atbildības par šādu krimināli sodāmu darbību veikšanu, bet arī /Nosaukums V/ un tās biedriem nav pat bijusi netieša vai attāla saistība ar atbildētāja minēto gadījumu.

[1.3] Konkrētajā gadījumā atbildētājs prettiesiski aizskāris prasītājas godu un cieņu mutvārdos, kas publiskots rakstveidā, līdz ar to atbildētājam ir jādod prasītājai atlīdzība (mantiska kompensācija), kuras apmēru nosaka tiesa. Uzskata, ka atbilstoša atlīdzība būtu 10'000 LVL.

[2] 2011. gada 5. septembrī tiesā iesniegti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi, kuros atbildētājs norāda, ka prasību neatzīst un lūdz to noraidīt.

[2.1] Paskaidrojumos norādīts, ka prasībā nav konkretizēts prasījums un norādīts kādas konkrēti ziņas prasītājs lūdz atbildētāju atsaukt. Tiesai nav pamata uzlikt par pienākumu atsaukt visu rakstu, bet tikai tās ziņas, kuras tiesa atzinusi par nepatiesām, godu un cieņu aizskarošām. No intervijas konteksta ir secināms, ka prasītāja netiek apzīmēta kā ekstrēma un tāda, ar ko nevarētu sadarboties principā. Gluži pretēji intervijā tiek izteikts apstiprinājums tam, ka ar prasītāju var veidot kopīgu valdību, taču ņemot vērā atbildētāja pārstāvētās partijas /Nosaukums C/ pamatuzstādījumu- sekot vispārzināmiem centriskas politiskas partijas Eiropas standartiem, kas sevī cita starpā ietver, demokrātiju, toleranci un liberālismu - atbildētājs pauž viedokli, ka atsevišķi prasītājas biedri, atbalstītāji un idejiskie līdzgaitnieki pauž idejas un rada ekscesus, kurus atbildētājs, salīdzinot ar saviem politiskajiem uzskatiem, uzskata par ekstrēmiem. Prasītāja atbildētāja teikto ir sakomplektējusi ar žurnālista jautājumā ietvertajiem vārdiem un attiecīgi radījusi maldīgu priekšstatu par atbildētāja paustā viedokļa saturu. Atbildētāja atbildes uz žurnālista jautājumiem no valodnieciskā viedokļa un pēc sava satura ievēr viņa personiskos uzskatus, viedokli un kritiku, tādēļ to nekādi nevar uzskatīt par ziņu.

[2.2] Atbildētājs intervijā norāda, ka viņa kritisko viedokli ir veidojušas publikācijas internetā un konkrētas liecības. Tā, piemēram, nacionālās ziņu aģentūras „LETA" 2006. gada 17. marta publikācijas, kurās atrodams detalizēts 2006. gada 16. marta izklāsts. Atbildētājs intervijā velta kritiku prasītājai par to, ka ar prasītāju saistīti cilvēki, kuri potenciāli var veidot Saeimā frakciju ar prasītājas biedriem, rīkojas un pamudina idejiskos līdzgaitniekus izmantot ekstrēmas metodes savu politisko uzskatu paušanā un mērķu sasniegšanā. Atbildētāja viedokļa pamatā ir faktu bāze, tādēļ viedoklis nevar tikt uzskatīts par tādu, kas aizskar prasītājas godu un cieņu.

[2.3] Prasībā nav norādīts, kādas sekas prasītājai ir iestājušās atbildētāja viedokļa izteikšanas sakarā. Politisko partiju reputāciju mēra ar partiju reitingiem. Savukārt saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja datu bāzi, partijai 2011. gada jūlijā ziedoti 826,00 LVL, savukārt 2011.

gada augustā 29’772,20 LVL, kas ir par 28’946 LVL vairāk. Tādējādi secināms, ka atbildētāja izteiktais viedoklis nav rādījis reputācijas aizskārumu prasītājai, kā arī nav radījušas prasītājai nekādas negatīvas materiālas sekas.

[3] Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012. gada 25. septembra spriedumu prasība noraidīta, no prasītājas par labu valstij piedzīti tiesas izdevumi 330,00 LVL, nosakot termiņu tā labprātīgai izpildei 10 dienu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā. No prasītājas atbildētāja labā piedzīti tiesas izdevumi 500,00 LVL, nosakot termiņu tā labprātīgai izpildei 10 dienu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

[3.1] Tiesa secinājusi, ka atbildētāja celtie iebildumi ir pamatoti un viņš prasības pieteikumā norādītajā intervijā ir paudis savu viedokli, nevis ziņas vai apgalvojumus.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Plēnuma un tiesu prakses vispārinājuma daļas „Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību” atzīts, ka būtiskākā ir nevis izteikuma gramatiskā interpretācija vai tas, ka izteikums pausts apgalvojuma vai pieņēmuma formā, bet publikācijas vai izteikumu kopējais konteksts; - viedokļa un ziņas nošķiršanai ir ļoti būtiska nozīme.

Pamatoti ir atbildētāja argumenti, ka viņa atbildes uz žurnālista jautājumiem no valodnieciskā viedokļa un pēc sava satura ietver viņa personiskos uzskatus, viedokli un kritiku un to nevar apzīmēt kā ziņu. Tiesību normas neparedz civiltiesisku aizsardzību pret personas pausto viedokli un neparedz tiesību aizsardzības mehānismu - viedokļa atsaukšanu un kompensācijas pieprasīšanu. Turklāt viedokļa atbilstību patiesībai pārbaudīt nav iespējams.

[3.2] Eiropas Cilvēktiesu tiesa lietā De Haes un Gijsels pret Beļģiju norādījusi, ka “viedoklis var būt nesamērīgi aizskarošs, jo īpaši tad, ja tam trūkst jebkādas faktiskās bāzes.” Apkopojumā norādīts, ka tiesai ir jāvērtē, vai paustajam viedoklim bija pietiekama faktiskā bāze, vai pastāvēja kaut kādi notikumi vai arī paša cietušā darbības, kuras ir veicinājušas šāda viedokļa veidošanos par viņu.

Kā redzams no rakstveida paskaidrojumiem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem atbildētāja viedoklis ir veidojies no nacionālās ziņu aģentūras “LETA” 2006. gada 17. marta publikācijas, prasītājas dalībnieka /pers. I/ paziņojumiem Twitter, komentāriem interneta vietnē /vietne/. Ņemot vērā iepriekš norādīto, konstatēts, ka atbildētāja viedoklis nesatur nekādu faktisko bāzi.

Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008. gada 20. februāra spriedumā lietā Nr.SKC-73 norādīts, ka tā kā viedoklis ir subjektīvs vērtējums, to atšķirībā no ziņām nevar atsaukt, bet arī tas var aizskart personas godu un cieņu, ja ir bijis rupjš vai nesamērīgi aizskarošs. Tiesa secinājusi, ka atbildētāja kritiskais viedoklis nav atzīstams par rupju vai nesamērīgi aizskarošu.

Pie šādiem apstākļiem, prasītāja goda un cieņas aizskārumu tiesa nav konstatējusi, ka būtu pamats uzskatīt, ka atbildētāja izteiktais viedoklis būtu radījis reputācijas aizskārumu vai radījis kādas konkrētas prasītājam negatīvas sekas.

[3.3] Atsaucoties uz Civilprocesa 42. panta otro daļu, 36. panta pirmo daļu, tiesa prasības pieteikumā norādīto atlīdzības (mantiskās kompensācijas) apmēru 10’000 LVL vērtējusi kā prasības summu, par kuru maksājama valsts nodeva, atbilstoši Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta d) apakšpunktam. Tā kā valsts nodevas daļa nav tikusi samaksāta pie prasības celšanas, prasību noraidot, tā piedzīta no prasītāja valsts labā.

[3.4] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 33. panta trešās daļas 1. punktu, 44. panta pirmās daļas 1. punktu no prasītājas atbildētāja labā piedzīti izdevumi par advokāta palīdzību 500,00 LVL apmērā.

[4] Par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012. gada 25. septembra spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi prasītāja, pārsūdzot pirmās instances tiesas spriedumu pilnā apmērā un lūdzot tiesu:

- uzlikt par pienākumu atbildētājam kā nepatiesas un godu un cieņu aizskarošas atsaukt šādas 2011. gada 23. - 29. jūlija laikrakstā /Nosaukums B/ un tīmekļa vietnē /vietne/ publicētās ziņas, ka:
- partija /Nosaukums V/ ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas, ka tas ir pierādīts, ka ir liecības;
- partijas /Nosaukums V/ biedri ir izteikušies, ka kādam ir jāvācas prom no šejienes;
- partija /Nosaukums V/ ir ekstrēmisti;

nosakot, ka ziņu atsaukums publicējams laikrakstā /Nosaukums B/ un tīmekļa vietnē /vietne/ desmit dienu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā;

- piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai atlīdzību (mantisko kompensāciju) pēc tiesas ieskatiem;
- piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai tiesāšanās izdevumus

[4.1] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa nepamatoti secinājusi, ka atbildētāja izteikumi būtu atzīstami par viedokli, nevis ziņu.

Atbilstoši tiesu praksei un judikatūrai viedoklis no ziņas ir nošķirams ar to, ka ziņas kā informācijas veida patiesums ir pārbaudāms, savukārt viedokļa patiesums nav pārbaudāms, kas izskaidrojams ar to, ka ziņa ir faktu atspoguļojums, savukārt viedoklis ir vērtējums.

Prasītāja uzskata, ka atbildētāja apgalvojumi par to, ka prasītāja ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas nekādā veidā nav atzīstami par viedokli. Proti, atbildētāja apgalvojumi nesatur vērtējumu par prasītājas rīcību, bet gan norāda uz pašu prasītājas rīcību kā tādu, tas ir, ka prasītāja ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas. Tas ir fakts, kura patiesumu var pārbaudīt. Arī pats atbildētājs intervijā norāda, ka tas, ka prasītāja ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas, ir pierādīts, ka ir liecības, kas to apliecina.

[4.2] Tiesa ir arī nepareizi noteikusi valsts labā piedzenamo tiesas izdevumu apmēru, jo nav ņēmusi vērā, ka prasītāja jau pie prasības celšanas bija samaksājusi valsts nodevu 50,00 LVL.

[4.3] Prasītāja atbildētājam atlīdzināmo izdevumu aprēķināšanas kārtību uzskata par likumam neatbilstošu, jo prasītāja viedoklis par atbilstošu mantiskās kompensācijas apmēru nav uzskatāms par prasības summu.

[4.4] Tiesa nepamatoti ir piemērojusi Civilprocesa likuma 36.panta pirmo daļu, uzskatot, ka celtā prasība ir tāda, kuru iesniegšanas laikā ir grūti novērtēt.

Pirmkārt, tiesa nav norādījusi kaut vienu iemeslu, kādēļ prasība būtu uzskatāma par tādu, kuru iesniegšanas laikā ir grūti novērtēt. Otrkārt, tiesa nepamatoti secinājusi, ka prasītājas viedoklis par atbilstošu atlīdzības apmēru ir uzskatāma par prasības summu.

[5] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par apelācijas sūdzību nav iesniedzis.

[6] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2015. gada 7. septembra protokollēmumu prasītāja partija /Nosaukums V/ aizstāta ar /Nosaukums V/ (turpmāk – prasītāja).

[7] Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis prasību uzturēja daļēji, atsakoties no prasības daļā, par nepatiesu ziņu atsaukšanu, ka “partijas /Nosaukums V/ biedri ir izteikušies, ka kādam ir jāvācas prom no šejienes” un, “ka partija /Nosaukums V/ ir ekstrēmisti”, kuras publicētas laikrakstā /Nosaukums B/ un vietnē /vietne/, pārējā daļā prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā minētajiem pamatiem un apstākļiem.

Atbildētāja pilnvarotais pārstāvis prasību neatzina uz rakstveida paskaidrojumos par prasību minētajiem pamatiem un apstākļiem, apelācijas sūdzību uzskatīja par nepamatotu. Papildus paskaidroja, ka kriminālprocesa ietvaros nopratinātā persona ir piedalījusies /Nosaukums K/ un partijas /Nosaukums V/ organizētajos pasākumos. Norādīja, ka biedrība /Nosaukums K/ reorganizējies par biedrību /Nosaukums N/, kuras valdes loceklis kandidējis vēlēšanās no partijas /Nosaukums V/ saraksta, minētais valdes loceklis ir saistīts ar nopratināto personu.

MOTĪVI

[8] Pārbaudot lietas materiālus, lietā iesniegtos pierādījumus, noklausoties lietas dalībnieka paskaidrojumus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasība apmierināma daļēji.

[9] Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa nosaka, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībās.

Prasītāja pirmās instances tiesas spriedumu ir pārsūdzējusi pilnā apmērā. Civillietu tiesu kolēģija, ņemot vērā Civilprocesa likuma 426.panta pirmajā daļā noteikto, atzīst, ka lieta izskatāma pēc būtības pilnas celtās prasības apmērā, ievērojot Civilprocesa likuma 430. panta trešajā daļā noteikto, ka fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 223. panta 4. punktu tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja prasītājs atteicies no prasības.

No lietas materiāliem izriet, ka prasītājas pilnvarotais pārstāvis 2015. gada 7. septembra tiesas sēdē atteicies no prasības daļā par nepatiesu ziņu atsaukšanu, ka "partijas /Nosaukums V/ biedri ir izteikušies, ka kādam ir jāvācas prom no šejienes" un, "ka partija /Nosaukums V/ ir ekstrēmisti", kuras publicētas laikrakstā /Nosaukums B/ un vietnē /vietne/, par to parakstoties tiesas sēdes protokola pielikumā (lietas 218. lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 86. panta otrajai daļai tiesības pilnīgi vai daļēji atteikties no prasības jānorāda pilnvarā, kuru izdevis pārstāvamais.

No lietas materiālos esošās 2015. gada 16. jūnija pilnvaras nr. 2-3/6 redzams, ka prasītāja ir norādījusi, ka pilnvarotajam pārstāvim ir tiesības pilnīgi vai daļēji atteikties no prasības.

Tādejādi Civillietu tiesu kolēģija konstatē, ka tiesvedība daļā par nepatiesu ziņu atsaukšanu, ka "partijas /Nosaukums V/ biedri ir izteikušies, ka kādam ir jāvācas prom no šejienes" un, "ka partija /Nosaukums V/ ir ekstrēmisti", kuras publicētas laikrakstā /Nosaukums B/ un vietnē /vietne/, ir izbeidzama, jo prasītāja šajā daļā no prasības atteikusies. Ievērojot, ka prasītāja no prasības daļā atteikusies, lieta pēc būtības izskatāma pārējā daļā, nevērtējot apelācijas sūdzības argumentus attiecībā uz prasības daļu, kurā prasītāja atteikusies no prasības.

[11] Lietā nepastāv strīds par to, ka atbildētājs intervijā, kas publicēta 2011. gada 23.-29. jūlija laikrakstā sestdienā /Nosaukums B/un tīmekļa vietnē /vietne/ ir izteicies, ka partija /Nosaukums V/ ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas, ka tas ir pierādīts un ir liecības.

Lietā pastāv strīds, vai minētais izteikums ir uzskatāms par ziņu vai viedokli, kā arī par to, vai izteikuma rezultātā prasītājai ir radies nemateriālais kaitējums.

[12] Latvijas Republikas Satversmes 92. pants noteic, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

Atbilstoši Politisko partiju likuma 2. panta pirmajai daļai partija ir organizācija, kas tiek izveidota, lai veiktu politisko darbību, piedalītos vēlēšanu kampaņā, izvirzītu deputātu kandidātus, piedalītos Saeimas vai pašvaldību domju (padomju), Eiropas Parlamenta darbā, ar deputātu starpniecību īstenotu partijas programmu, kā arī iesaistītos publiskās pārvaldes institūciju izveidē.

Tādejādi Civillietu tiesu kolēģija secina, ka prasītājai kā juridiskai personai nepastāv gods un cieņa kā ētiskās kategorijas, bet gan reputācija – priekštats, kādu juridiskā persona rada.

Saskaņā ar Civillikuma 2352.[1] panta pirmo un otro daļu katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai. Ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas izplatītas presē, tad gadījumā, kad tās neatbilst patiesībai, šīs ziņas presē arī jāatsauc. Minētā tiesību norma konkrētajā gadījumā piemērojama pēc analoģijas, ievērojot, ka juridiskai personai nepastāv gods un cieņa, bet gan reputācija.

Latvijas Republikas Augstākā tiesa tiesu prakses apkopojumā "Tiesu prakse lietās par personas goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību" norādījusi, ka "viedoklis nav pakļaujams patiesības pārbaudei. Tas atspoguļo personas subjektīvu vērtējumu par kādu personu, tās darbību vai kādu notikumu. Tādēļ tas nevar būt ne patiess, ne nepatiess, lai arī cik nepieņemams tas kādam neliktos. [..] Viedoklis ietver vērtējumu. [..] Būtiskākā ir nevis izteikuma gramatiskā interpretācija vai tas, ka izteikums pausts apgalvojuma vai pieņēmuma formā, bet publikācijas vai izteikumu kopējais konteksts."

Tādejādi Civillietu tiesu kolēģija secina, ka prasības apmierināšanai ir divi priekšnoteikumi – 1) izteikums ir ziņa, nevis viedoklis; 2) atbildētājs nav pierādījis ziņas patiesumu.

[13] Kā jau iepriekš minēts, lietā pastāv strīds par to, vai atbildētāja izteikums ir atzīstams par ziņu vai viedokli. Prasītāja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka nošķiršanas pamatā ir tas, vai ir iespējams pārbaudīt izteikuma patiesumu. Savukārt atbildētājs rakstveida paskaidrojumos par prasību norādījis, ka atbildētājs izteicis viedokli, kritiku, kas nav atzīstama par ziņu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012. gada 1. februāra spriedumā lietā Nr. SKC–8/2012 norādīts, ka "*Turklāt, kā pareizi un atbilstoši judikatūrai, kas izveidojusies lietās par goda un cieņas aizsardzību, norādīts spriedumā, lai izvērtētu prasības pamatotību, vispirms nepieciešams konstatēt, vai publicētā informācija ir ziņas vai viedoklis, kam ir būtiska nozīme tā iemesla dēļ, ka ziņas jeb faktus ir iespējams pakļaut patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta, turpretī viedoklis atspoguļo personas subjektīvo vērtējumu par kādu personu, viņas darbību vai kādu notikumu un tāpēc nevar būt ne patiess, ne nepatiess.*"

Tādejādi par pamatotu atzīstams prasītājas apelācijas sūdzībā norādītais arguments, ka viedokļa un ziņas nošķiršanas pamatnoteikums ir tas, vai ir iespējams atbildētāja izteikumu pakļaut patiesības pārbaudei.

Civillietu tiesu kolēģija, izvērtējot izteikumu par to, ka partija /Nosaukums V/ ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas, ka tas ir pierādīts un ir liecības, secina, ka tas atzīstams par ziņu, jo to, vai partija /Nosaukums V/ ir vai nav šaudījusies, to, vai šis apstāklis ir pierādīts un par to pastāv liecības ir iespējams pakļaut patiesības pārbaudei.

Atbildētājs apgalvojumu izteicis, atbildot uz žurnālistu jautājumiem par partiju iespējamām koalīcijām pēc Latvijas Republikas Saeimas vēlēšanām. Izanalizējot intervijā sniegto atbilžu saturu, secināms, ka izteiciens atzīstams par fakta veida apgalvojumu, nevis viedokli.

Par nepamatotu Civillietu tiesu kolēģija atzīst atbildētāja argumentu, ka izteikums nav atzīstams par ziņu, jo saturot personisko uzskatu, viedokli un kritiku, jo, kā jau iepriekš minēts, atbildētājs nav izteikumu paudis pieļāvuma izteiksmē vai norādījis, ka tas ir viņa uzskats, bet gan uzvēris, ka tas ir pierādīts un ir liecības.

[14] Ievērojot, ka izteikums ir atzīstams par ziņu, izvērtējama tā atbilstība patiesībai. Saskaņā ar Civillikuma 2352.[1] pantu pierādīšanas pienākums attiecībā uz ziņu patiesumu ir tam, kas ziņas izplatījis, tātad – atbildētājam. Arī Civilprocesa likuma 93. panta pirmā daļa noteic, ka atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

[14.1] Pirmajā izteikuma daļā apgalvots, ka partija /Nosaukums V/ šaudījusies pie /pers. F/ mājas.

Izanalizējot lietai pievienotos dokumentālos pierādījumus par kriminālvajāšanas uzsākšanu saistībā ar šaudīšanās faktu pie /pers. F/ mājas 2006. gadā (lietas 66.-70.lpp), Civillietu tiesu kolēģija secina, ka lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka prasītājas biedri veikuši prettiesiskas darbības. Atbildētāja

pilnvarotā pārstāvja tiesas sēdē paustais viedoklis, ka nopratinātā persona ir saistīta ar prasītāju (tās biedriem) nav pietiekams pamats šādam secinājumam, jo pierādījumi neliecina par to, ka nopratinātā persona būtu partijas /Nosaukums V/ biedrs vai ar partiju /Nosaukums V/ saistītas organizācijas biedrs.

[14.2] Otrajā izteikuma daļā apgalvots, ka tas, ka partija/Nosaukums V/ šaudījusies pie /pers. F/ mājas ir pierādīts un ir liecības.

Arī šajā daļā Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā nav konstatējams, ka izteikuma patiesumu atbildētājs būtu pierādījis, jo nav pierādīts, ka šaudīšanās būtu notikusi partijas /Nosaukums V/ interesēs vai tās uzdevumā.

Izteikums attiecībā uz liecību esamību nav atzīstams par pierādītu, jo no nopratinātās personas liecības neizriet, ka viņš būtu atsaucies vai pieminējis partiju /Nosaukums V/ saistībā ar šaudīšanos.

Tādejādi Civillietu tiesu kolēģija secina, ka izteikums par to, ka partija /Nosaukums V/ ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas, ka tas ir pierādīts un ir liecības, atzīstams par tādu, kura patiesīgums nevienā no daļām nav atzīstams par pierādītu, tāpēc konstatējams, ka izplatītā ziņa ir nepatiesa.

[14.3] Saskaņā ar Civillikuma 2352.[1] panta otro daļu, ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas izplatītas presē, tad gadījumā, kad tās neatbilst patiesībai, šīs ziņas presē arī jāatsauc.

Ievērojot Civillikuma 2352.[1] panta otrajā daļā noteikto, Civillietu tiesu kolēģija secina, ka ziņa par to, ka partija /Nosaukums V/ ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas, ka tas ir pierādīts un ir liecības, atsaucams, uzliekot par pienākumu atbildētājam desmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās publicēt atsaukumu laikrakstā /Nosaukums B/ un tīmekļa vietnē /vietne/.

[15] Prasītāja lūgusi tiesu noteikt atlīdzību par nemateriālo kaitējumu pēc tiesas ieskata, par samērīgu uzskatot atlīdzību 10'000 LVL, kas atbilst 14'228,72 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 2352.[1] panta trešo daļu, ja kāds prettiesiski aizskar personas godu un cieņu mutvārdiem, rakstveidā vai ar darbiem, tad viņam jādod atlīdzība (mantiska kompensācija). Atlīdzības apmēru nosaka tiesa.

Kā to norādījis Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments 2014.gada 19.decembra spriedumu lietā nr. SKC-181/2014 "*Vienotas likmes, uz kuru pamata noteikt atlīdzību par morālo kaitējumu nepastāv, tāpēc atlīdzības apmērs nosakāms katrā konkrētā gadījumā pēc tiesas ieskata, vadoties pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem, kā to paredz Civillikuma 5.pants. Tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas noteikumiem sprieduma pamatojumā jānorāda argumenti, kuru dēļ tā uzskatījusi, ka noteiktais atlīdzinājums atbilst taisnības apziņai, citiem vārdiem sakot, ka atlīdzinājums ir taisnīgs un samērīgs (tāds, kas dod apmierinājumu cietušai personai un vienlaikus kalpo arī kā līdzeklis pušu samierināšanai un sasniedz ģenerālās prevencijas mērķi (sk. Latvijas Republikas Satversmes komentāri, VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Aut. kol. prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 155.-159.lpp.))*."

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta 2011. gada 10. marta spriedumā lietā nr. PAC-0189 arī norādījusi, ka "*[..]ir ņemami vērā arī tādi apstākļi kā nepatiesu, godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanas publiskums, plašums, šā aizskāruma smagums attiecībā uz personu, sekas, ko radījusi godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšana, pušu personības.*"

No lietas materiālos iesniegtajām izdrukām (lietas 98-99. lapa) par ziedojumiem partijai /Nosaukums V/ 2011. augusta un jūlija mēnešos redzams, ka ziedojumu apmērs 2011. gada augustā, salīdzinoši ar šī paša gada jūliju ievērojami pieaudzis, proti 2011. gada jūlijā saņemti ziedojumi kopumā 826,00 LVL apmērā, bet 2011. gada augustā – 29'772,20 LVL. Līdz ar to Civillietu tiesu kolēģija secina, ka nepatiesas ziņas izplatīšana nav radījusi prasītājai zaudējumus. Minētais apstāklis atzīstams par vērā ņemamu, jo partijas kā organizācijas ieņēmumus veido tās biedru un citu personu ziedojumi, kuri atkarīgi no ziedotāju priekštata par partijas reputāciju, darbību un darbības mērķiem.

Savukārt no lietā esošajiem SKDS datiem par politisko partiju reitingiem 2011. gada jūlijā un augustā redzams, ka prasītājas reitings 2011. gada jūlijā bija 6,6%, bet 2011. gada augustā – 6,3%. Tomēr no lietas materiālos iesniegtajiem datiem par prasītājas rezultātiem 2011. gada 17. septembrī notikušajās 11. Latvijas Republikas Saeimas vēlēšanās redzams, ka prasītāja ieguvusi 13,88% vēlētāju balsu. Tādejādi Civillietu tiesu kolēģija secina, ka atbildētāja izteikums nav radījis paliekošu negatīvu ietekmi uz prasītājas reitingiem un reputāciju, nav radītas smagas, ilglaicīgas sekas.

Civillietu tiesu kolēģija, nosakot atlīdzības apmēru ņem vērā, ka nepatiesā ziņa izpausta publiski gan laikrakstā /Nosaukums B/ (viena žurnāla vidējā auditorija – 73'000), gan arī tīmekļa vietnē /vietne/. Tāpat ņem vērā, ka nepatiesā ziņa neitrālam lasītājam varēja radīt negatīvu iespaidu par prasītāju, proti, ka prasītāja (tās biedri) veic vai atbalsta prettiesisku darbību, kā arī izpaušanas laiku – īsi pirms vēlēšanām.

Nosakot kaitējuma kompensācijas apmēru vērā ņemams arī prasītājas darbības mērķis (personība). No Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 2011. gada 28. jūlija izziņas redzams, ka partijas /Nosaukums V/ darbības mērķis latviešu tautas interešu aizstāvība, latvisko vērtību sistēmas un tikumības uzturēšana un izkopšana, padomju okupācijas seku novēršana, latviskas, tiesiskas un saimnieciski plaukstošas Latvijas valsts attīstība. Tātad secināms, ka atbildētāja izteikums radījis kaitējumu partijas reputācijai, tās biedru godam un cieņai.

Par nepamatotu Civillietu tiesu kolēģija atzīst atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādīto, ka nav radies atbildētājas reputācijas aizskārums, jo, lai arī nav radītas smagas sekas, tomēr reputācija ir radītais priekštats, kuru nenoliedzami ietekmē negatīva ziņa. Izanalizējot intervijas kopējo kontekstu, vēsturisko apstākļus intervijas laikā (sniegta neilgi pirms vēlēšanām), faktu, ka atbildētājs intervijas sniegšanas laikā pildīja Tieslietu ministra pienākumus, Civillietu tiesu kolēģija secina, ka neitrālam lasītājam varēja rasties priekštats, ka viņš tiek informēts, ka kāds no prasītājas biedriem veicis noziedzīgas darbības – šaudījies pie /pers. F/ mājas.

Civillietu tiesu kolēģija par samērīgu un taisnīgu uzskata morālā kaitējuma atlīdzību 1000,00 EUR apmērā, lai sekmētu politisko diskusiju kultūras attīstību atbilstoši sabiedrības interesēm demokrātiskā valstī un ievērojot, ka, lai arī ziņa ir izpausta publiski, neilgi pirms vēlēšanām, radot negatīvu iespaidu, tomēr prasītājai nav radīti zaudējumi un paliekoša negatīva ietekme uz reitingiem un reputāciju.

Līdz ar to prasība daļā par kompensācijas piedziņu ir pamatota un apmierināma daļēji, piedzenot no atbildētāja par labu prasītājai kompensāciju 1000,00 EUR apmērā, bet noraidāma daļā par kompensācijas piedziņu 13'228,72 EUR apmērā.

[17] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumos par prasību, kā arī atbildētāja pārstāvis apelācijas instances tiesas sēdē norādījis, ka prasītāja grozījusi prasību, iesniedzot apelācijas sūdzību, jo, kuras ziņas atsaucamas norādīts tikai apelācijas sūdzībā, nevis prasības pieteikumā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 418. panta otrās daļas 2. punktu par jauniem prasījumiem nav uzskatāma prasījumu precizēšana.

Civillietu tiesu kolēģija konstatē, ka atbildētājs nepamatoti norādījis, ka ar apelācijas sūdzību grozīta prasība, jo no prasības pieteikuma, lai arī tā lūgumu daļā tas nav tieši norādīts, ir izsecināms, kurus atbildētāja izteikumus prasītāja uzskata par aizskarošiem, tādēļ ar apelācijas sūdzību prasības apmērs ticis precizēts tieši norādot atsaucamās ziņas arī lūgumu daļā.

[18] Ņemot vērā iepriekš norādītos apsvērumus, pirmās instances tiesa, Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā ir nepamatoti prasību noraidījusi daļā par ziņas, ka partija /Nosaukums V/ ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas, ka tas ir pierādīts un ir liecības atsaukšanu, jo nav pietiekami izvērtējusi lietā esošos pierādījumus un to, vai šo ziņu ir iespējams pakļaut patiesības pārbaudei.

[19] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

No lietas materiāliem izriet, ka prasītāja veikusi valsts nodevas samaksu par prasības celšanu 50,00 LVL, kas atbilst 71,14 EUR, ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu 3,30 LVL, kas atbilst 4,70 EUR apmērā. Iepriekšminētie izdevumi piedzenami no atbildētāja par labu prasītājam.

Prasītāja arī veikusi valsts nodevas samaksu par apelācijas sūdzības iesniegšanu kopumā 380 LVL apmērā. Tā kā prasība apmierināta daļēji, prasītājai atlīdzināmais valsts nodevas apmērs par apelācijas sūdzības iesniegšanu nosakāms proporcionāli prasības apmierinātajai daļai. Tādejādi no atbildētāja prasītājas labā piedzenama valsts nodeva par apelācijas sūdzības iesniegšanu 221,14 EUR apmērā (50,00 LVL jeb 71,14 EUR par nemantisku prasījumu + 105,42 LVL jeb 150,00 EUR (702,80 LVL x 0,15)).

[20] Civillietu tiesu kolēģija, ņemot vērā Civilprocesa likuma 42.panta, 39. panta nosacījumus, atzīst, ka no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10,85 EUR apmērā.

[21] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei attiecībā uz tiesāšanās izdevumu un atlīdzības par nemateriālo kaitējumu piedziņu. Minētais termiņš skaitāms no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1], 432.-434.pantu, Civillietu tiesu kolēģija

**nosprieda**

prasību apmierināt daļēji.

Uzlikt par pienākumu /pers. D/, personas kods /personas kods/, desmit dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās publicēt atsaukumu laikrakstā /Nosaukums B/ un tīmekļa vietnē /vietne/, kā nepatiesu atsaucot 2011. gada 23. - 29. jūlija laikrakstā /Nosaukums B/ un tīmekļa vietnē /vietne/ publicēto ziņu, ka "partija /Nosaukums V/ ir šaudījusies pie /pers. F/ mājas, ka tas ir pierādīts un, ka ir liecības."

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu /Nosaukums V/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, atlīdzību par nemateriālo kaitējumu 1000,00 EUR (viens tūkstotis euro) apmērā.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu /Nosaukums V/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, valsts nodevu par prasības celšanu 71,14 EUR (septiņdesmit viens euro, četrpadsmit centi), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (četri euro, septiņdesmit centi), valsts nodevu par apelācijas sūdzības iesniegšanu 221,14 EUR (divi simti divdesmit viens euro, četrpadsmit centi).

Noraidīt prasību daļā par atlīdzības par nemateriālo kaitējumu piedziņu 13'228,72 EUR (trīspadsmit tūkstoši divi simti divdesmit astoņi euro, septiņdesmit divi centi) apmērā.

Izbeigt tiesvedību prasības daļā par nepatiesu ziņu atsaukšanu, ka "partijas /Nosaukums V/ biedri ir izteikušies, ka kādam ir jāvācas prom no šejienes" un, "ka partija /Nosaukums V/ ir ekstrēmisti."

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 10,85 EUR (desmit euro, astoņdesmit pieci centi).

Noteikt /pers. D/, personas kods /personas kods/, termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu un atlīdzības par nemateriālo kaitējumu piedziņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākajā tiesā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2015. gada 5. oktobrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja /paraksts/ G. Ozoliņa
Tiesneši /paraksts/ L.Volberga
/paraksts/ M. Sviķis